

Mjøsen Skog AS
Postboks 84
2601 LILLEHAMMER

Deres referanse
Vår referanse
Saksbehandler
Avdeling

2016/4901-2 433.6 VMK
Victoria Marie Kristiansen, tlf. 61 26 60 39
Miljøvernavdelingen

Dato 02.09.2016

Tillatelse til inngrep i dragehodelokalitet - Frya industriområde, Sør-Fron

Vi viser til søknad fra Mjøsen Skog AS om dispensasjon fra forskrift om dragehode som prioritert art av 13. juli 2016.

Vedtak

Fylkesmannen i Oppland dispensasjon fra forskrift om dragehode som prioritert art (§ 3) til etablering av terminal for skogsvirke på Frya industriområde, gnr 16 bnr 39. Til grunn for vedtaket ligger følgende:

- Den aktuelle forekomsten av dragehode er svært liten (1 tue) og truet av gjengroing. Uten skjøtsel vil lokaliteten gå ut.
- Det er ikke registrert dragehodeforekomster i tiliggende områder til lokaliteten på Frya, til tross for at dette området ble undersøkt nøye i 2012. Dette området anses derfor ikke som et viktig område for arten i kommunen, og sannsynligvis er dette en restlokalitet.
- Det er registrert flere andre forekomster med dragehode i Sør-Fron, som både er større og mindre utsatt for gjengroing enn lokaliteten på Frya industriområde. Det samme gjelder for fylket som helhet.

Med bakgrunn i dette mener Fylkesmannen at ødeleggelsen av dragehodeforekomsten på Frya industriområde ikke vil forringe artens bestandssituasjon og bestandsutvikling, og gir derfor dispensasjon til tiltaket, jf. forskriften § 6 og naturmangfoldloven § 24 femte ledd.

Bakgrunn

Mjøsen Skog AS søker om dispensasjon fra forskrift om dragehode som prioritert art for tiltak som gjelder etablering av terminal for skogsvirke på eiendom gnr 16 bnr 39 innenfor Frya industriområde i Sør-Fron kommune. Området er regulert til industriformål gjennom egen reguleringsplan.

Biolog Anders Breili observerte 1 tue med dragehode i gjengroende tørreng på området den 1. september 2012. På grunn av dette funnet krever etableringen av skogsvirketerminalen dispensasjon fra forskrift om dragehode som prioritert art.

Lovgrunnlaget

Forskrift 20. mai 2011 nr. 517 om dragehode som prioritert art, fastsetter i § 3 et forbud mot uttak, skade og ødeleggelse av dragehode. Med uttak menes «enhver form for avliving eller fjerning av hele eller deler av organismer fra naturen uansett formål», jf. naturmangfoldloven § 3 bokstav 0. Som

ødeleggelse renes #utbygging, graving, masseuttak, utfylling og lagring av masser, dyrking, gjødsling og andre handlinger dersom de er egnet til å skade, forandre, tildekke eller på annen måte forringe individer av arten».

Fylkesmannen kan, etter søknad, gjøre unntak fra forbudet mot uttak, skade eller ødeleggelse « dersom det ikke forringer artens bestandssituasjon eller bestandsutvikling, eller dersom vesentlige samfunnshensyn gjør det nødvendig», jf. forskriften § 6 og naturmangfoldloven § 24, femte ledd. Bestemmelsen inneholder to alternative dispensasjonsvilkår, og det er tilstrekkelig at ett av vilkårene er oppfylt for at det skal være adgang for forvaltningen til å gi dispensasjon. Tiltakshaver har ikke krav på dispensasjon hvis ett av vilkårene er oppfylt. Det skal gjøres en konkret vurdering i den enkelte sak, hvor blant annet tiltakets påvirkning og nødvendigheten av tiltaket inngår som en del av vurderingsgrunnlaget. Dispensasjonsadgangen etter andre alternativ skal være en « sikkerhetsventil for situasjoner og tiltak av stor samfunnsmessig betydning som man ikke kunne forutse på vedtakstidspunktet», jf. Ot. Prp. nr. 52 (2008-09), side 156.

Det følger av naturmangfoldloven § 7 at prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, og at det skal framgå av beslutningen hvordan disse prinsippene er tatt hensyn til og vektlagt i vurderingen av saken. Denne vurderingen inngår som en del av vurderingen av hvorvidt det skal gis dispensasjon etter forskriften. Forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5 skal også trekkes inn i skjønnsutøvelsen.

Fylkesmannens vurdering

Det er god kunnskap om utbredelsen av dragehode i Oppland og i den enkelte kommune i fylket, jf. krav til kunnskapsgrunnlaget i naturmangfoldloven § 8. Det har siden 2010 blitt gjennomført systematiske kartlegginger av arten i hele fylket, og i denne kartleggingen er det lagt vekt på bl.a. å vurdere tilstanden til den enkelte dragehodeforekomst. Totalt er det registrert mer enn tusen forekomster av dragehode i Oppland, og både Valdres, Landskommunene og Hadeland må regnes som kjerneområder for arten, selv om den også er registrert i kommunene oppover Gudbrandsdalen. På landsbasis er området rundt Oslofjorden også vurdert å være et kjerneområde for dragehode, og det er totalt i Norge registrert nærmere 2000 forekomster av arten i offentlige databaser per september 2016. Til tross for mange nye funn i landet de senere årene er dragehode likevel vurdert som sårbar (VU) på Norsk rødliste for arter 2015. Til grunn for denne vurderingen er bl.a. antatt framtidig populasjonsreduksjon og tilknytning til truede naturtyper. Dragehode vokser bl.a. i baserike tørrbakker og berg, og viktige trusler er gjengroing, sprøyting og nedbygging. Ei dragehodeplante kan leve i nærmere hundre år dersom kravene til leveområdet er oppfylt, men for at en dragehodepopulasjon eller forekomst skal være stabil over lengre tid er også reproduksjon og spredning nødvendig. Mange av de registrerte dragehodeforekomstene i Norge mangler i dag frøplanter, og dette bidrar til at arten er utsatt for bestandsreduksjon også i årene framover.

Artens status på Norsk rødliste (VU) innebærer at arten har en bestandssituasjon og bestandsutvikling som er i strid med forvaltningsmålet i naturmangfoldloven § 5. Arten har høy risiko for utdøing, og er sårbar for negativ påvirkning. Ved vurdering av hva som er «forringelse» må man vurdere andre faktorer som påvirker bestandsutviklingen og/eller bestandssituasjonen, slik som kvaliteten på den berørte lokaliteten, lokalitetens betydning for området, mulighet for spredning og reproduksjon, samt trusler mot andre lokaliteter i området.

I Sør-Fron kommune er det registrert 17 forekomster av dragehode. Registreringene er gjort i sørvendte berg og hagemarker i området ved Steberg og Rudland, i tillegg til den ene forekomsten innenfor Frya industriområde. Registreringene er hovedsakelig gjort i 2010, men enkelte av lokalitetene er også besøkt i perioden 2012-2013. Flere av disse forekomstene er truet av gjengroing i dag, men det er også en del som ser ut til å ha stabile populasjoner av dragehode. Dragehodeforekomsten på Frya industriområde ble kartlagt i 2012 av biolog Anders Breili. På dette tidspunktet ble det funnet 1 tue med 14 individer av arten lokalisert i ei gjengroende tørreng. Det er ikke registrert dragehode i nærliggende områder til denne forekomsten, til tross for nøye

undersøkelser i 2012. Dette kan tyde på at forekomsten er en rest fra en tidligere større lokalitet som har gått tapt på grunn av gjengroing. Uten skjøtsel vil sannsynligvis også den registrerte forekomsten forsvinne i løpet av kort tid og med tanke på at forekomsten var sterkt truet av gjengroing ved registrering i 2012, er det også sannsynlig at den allerede har forsvunnet fra området. Det er heller ikke registrert frøplanter i denne forekomsten, noe som også er negativt for forekomstens levedyktighet på lengre sikt.

Effektene av å fjerne individene på Frya industriområde anses som små, da denne lokaliteten med stor sannsynlighet enten allerede har forsvunnet, eller vil gå ut i løpet av kort tid som følge av gjengroing. Det er også flere andre, større og mer livskraftige bestander av dragehode i kommunen, og i fylket. Selv om det er flere lokaliteter i kommunen som er truet av gjengroing anses likevel den samla belastningen på bestanden av dragehode som liten, basert på den aktuelle lokalitetens mulighet for videre eksistens, jf. naturmangfoldloven § 10. På fylkes- og landsbasis vil det også være et stort antall livskraftige forekomster av dragehode, der bestandsutviklingen i større grad er stabil. Det er ikke tidligere gjort dispensasjoner fra forskriften i kommunen eller i fylket, og det er på nåværende tidspunkt ikke kjent at det foreligger søknad om dispensasjoner i andre områder. Denne saken anses som et spesielt enkelttilfelle og vil ikke skape presedens for andre saker. Det kan ikke påregnes at det vil bli gitt dispensasjon for andre byggesaker der dragehode vil bli berørt.

Konklusjon

Med bakgrunn i overnevnte vurdering mener Fylkesmannen at tiltaket ikke vil forringe bestandssituasjonen eller bestandsutviklingen for dragehode, og gir med hjemmel i § 6 i forskrift om dragehode som prioritert art, dispensasjon fra forskriftens § 3 til etablering av terminal for skogvirke på Frya industriområde, gnr 16 bnr 39.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen 3 uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen sendes til Fylkesmannen i Oppland.

Med hilsen

Ola Hegge e.f.
fung. avdelingsdirektør

Victoria Marie Kristiansen
rådgiver

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift.

Kopi:

Sør-Fron kommune (kun elektronisk)